

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisti iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 9. Ljubljana, 15. maja 1923. Letnik XL.

Obseg: Preteča jalovost in brezmlječnost krav. — Salojidin kot sredstvo zoper trtno plesnobo (oidium). — Žveplalnik. — Travnik — ščavnik. — Traviški lisičji rep in njegovo seme. — K nepravilnim na bohinjskih planinah. — Elektrifikacija našega kmetijstva. — Velik pomen »vitaminov« za prehrano ljudi in živali. — Kako dvignemo cene našemu hmelju? — O gnojilih, ki se prilagajajo travnikom. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Inserati.

Preteča jalovost in brezmlječnost krav.

Pomanjkanje krme nam je zadalo v zadnjih dveh letih tako težke udarce, da jih bomo čutili še nekaj časa pri vsem našem gospodarstvu. Prizadeta sta posebno živinoreja in poljedelstvo. Živinoreja zaradi tega, ker se je moralo odprodati mnogo živine in se je vsled slabega krmljenja znižal tudi ves užitek pri tisti živini, ki nam je še ostala. Poljedelstvo pa trpi že drugo leto zaradi pomanjkanja gnoj, kar je naravna posledica pomanjkanja krme.

Teh udarcev pa še ni konec. Zaradi pomanjkanja krme je močno padlo zlasti število bikov, ki so se v zadnjem času prodajali v opasni meri. Kdor je trpel na pomanjkanju krme, vsak se je skušal najprej iznebiti bika in tako je šlo premnogo teh živali v mesnico. To bo imelo pa usodne posledice za vsa naša živinoreja.

Prva posledica se že kaže. Krave in telice ostajajo jalove. Če ni plemenjakov, tudi zaroda ne more biti. Tako prihaja vsa reja iz svojega tira. Na ta način nam bo nastala ogromna škoda, če se reja bikov v kratkem ne popolni. Ostali bomo brez potrebnega zaroda, brez prireje in njenih dohodkov.

Pride pa tudi druga posledica. Jalove krave bodo prišle tudi ob svojo mlečnost, tako da ne bo ne telet in ne mleka. Kaj pa to pomeni, si lahko vsak razlaga. Pogubne so posledice, ki nam nastajajo zaradi dosedanjega pomanjkanja krme! Skrajni čas je, da se zavedamo te nevarnosti in da storimo vse, da se popravi naša bikoreja. Odpro-

dajanje bikov, ki se vrši danes brez zadostne kontrole in brez potrebnega vpliva od strani občin, se mora zaježiti. Mesarji in bikorejci imajo preveč proste roke in delajo, kakor jim kaže, ne glede na interese in potrebe skupne živinoreje. In vendar bi se morala vsa ta reja vršiti pod javnim nadzorstvom in javnim varstvom! Prav v takih letih bi se moralo še posebno skrbeti za varstvo bikoreje, ker nam s propadanjem te reje propada tudi vsa ostala živinoreja.

Salojidin kot sredstvo zoper trtno plesnobo (oidium).

Najučinkovitejše, doslej proti plesnobi znano sredstvo je brezdvomno žveplo.

Da pa žveplo učinkuje, mu je treba dvojega, to je prvič da mora biti žveplo jako fino zmlet in fino na trti razdeljeno, in drugič, da mora nanj učinkovati dovolj visoka toplota (25–30 C).

Zato vsi vinogradniki dobro vedo, da žveplanje le tedaj zanesljivo koristi, če je v času žveplanja solnčno in vroče vreme, da pa v hladnem ali deževnem vremenu popolnoma odpove.

Zaradi slabega učinka žvepla v hladnem vremenu kakor tudi zaradi tega, da moremo peronosporo in oidij obenem zatirati, so se pričela rabiti razna nadomestila za žveplo, med katerimi je gotovo eno najvažnejših salojidin ali natrijev thio-sulfat, to je bila sol, ki jo poznajo fotografi pod imenom fiksirna sol, pri beljenju platna in papirja pa pod imenom antiklor.

Salojidin se na zraku razkraja v slične, za oidij strupene pline kot žveplo.

To razkrajanje pa se vrši bolj počasi in pri vsaki toploti.

Zato učinkuje salojidin sicer počasneje, ampak dlje časa in tudi v brezsolnem vremenu. Ker se v vodi hitro topi, se lahko meša med škropivo zoper peronospero in se tako lahko obe boleznii hkrati zatirata. To so torej prednosti pri rabi salojidina.

Salojidin se rabi na sledeči način:

Najprej se pripravi običajna škropilna zmes proti peronospori, n. pr. iz galice in apna (bordoska zmes) ali iz bosnapaste.

Šele, ko je zmes za škropljenje že pripravljena in alkalična, se sme pridejati salojidina.

Da je škropilna zmes alkalična (lugasta, ne kislá), poznamo najbolje s kosčkom fenolfaleinovega papirja, ki v alkalični škropilni zmesi (to je v taki, ki vsebuje dovolj apna) lepo pordeči.

Če rabimo bosnapasto, ki je nevtralna (to je ne kislá, ne lugasta), moramo pridejati raztopini bosnapaste najprej $\frac{1}{2}$ kg ugašenega apna na 1 hl, potem šele salojidina. Salojidina vzamemo na vsak hektoliter en kilogram, največ pa 2 kg. Stresemo ga v kak košek in nalivamo nanj omenjeno škropivo ali pa košek v škropivo pomakamo (potapljamo), da se sol raztopi.

Ko se je salojidin raztopil, se zmes dobro premeša, napolni z njo škropilnico in gremo škropit. Samoobsebi je umevno, da gledamo predvsem na to, da tudi grozdje s to zmesjo dobro poškropimo.

Če rabimo salojidin, potem pred cvetjem ni treba grozdja žveplati. Pač pa je dobro, da po cvetju, to je v pričetku julija, grozdje ob lepem, solnčnem vremenu vsaj enkrat požveplamo. To pa zaradi tega, ker se mastnih jagod tekočina težko prime, zato je gotovost, da nam plesnoba grozdja ne napade, tem večja, če še grozdje požveplamo. Pozneje žveplamo le tedaj, če v kljub pravilnemu ravnanju tupatam najdemo sledi oidija. **B. Skalický.**

Žveplalnik.

Dasi imamo za pokončevanje grozdne plesni (oidija) že celo vrsto novjših preparatov, vendar ti še ne bodo tako kmalu izpodrinili davno preizkušenega žvepla. Morda se prej ali slej posreči izum kake prašne zmesi, s katero bi mogli pokončevati hkrati tudi druge glivičaste bolezni, n. pr. peronosporo ali celo nekatere živalske škodljivce vinske trte, pri čemer bi se prihranilo ogromnega dela, truda in denarja, če samo pomislimo, da bi škropljenje in s tem uporaba vode odpadla popolnoma. Žveplalnik bi potem v vinogradništvu, pa tudi v sadjarstvu in vrtnarstvu imel večji pomen, nego kdaj prej.

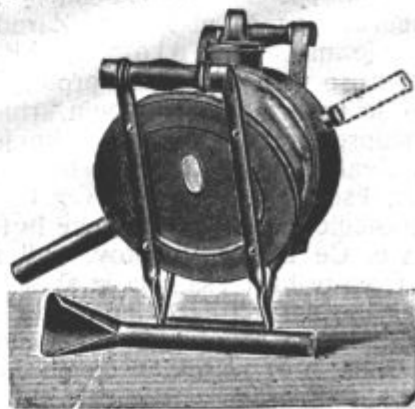
Pred svetovno vojno je bil naš vinogradar kakor naš kmet sploh kolikortoliko preskrbljen z orodjem, z aparati, s stroji in z raznim drugim gospodarskim inventarom, ki ga je tudi kar mogoče redno vzdrževal, izpopolnjeval in nadomeščal. Med vojno in pozneje je pa v tem pogledu nazadoval in si bo le s težavo polagoma zopet opomogel vsled nestalnih splošnih neprilik in neznosno naraščajoče draginje zlasti pri industrijskem blagu, na katero je tako na-

vezan. Zato pa mora biti tem večja briga nabavljalnih organizacij, da nudijo kmetovalcu res najboljše gospodarske potrebščine, ki so v splošnem le navidezno najdražje.

Pod. 7.

Obžalovati je, da se premnoge neobhodno potrebne kmetijske potrebščine še ne izdelujejo v naši državi, ali so pa taki domači izdelki češče tako slabi, da je zavržen denar, ki ga zanje izdamo, in je gospodarska škoda ogromna, ki jo vsled tega utrpimo. Dokler si ne uredimo sami boljšega industrijskega in trgovinskega gospodarstva, nam ne preostaja nič drugega, nego da posegamo po najboljših tujih, inozemskih proizvodih, žal v breme naše že itak zelo pasivne trgovske bilance.

Pod. 8.

Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru smo zadnja leta preizkušali razne žveplalnike kakortudi škropilnice domačega izdelka in primerjali njih uporabnost z dobroto tujih izdelkov. Do danes žal še

nismo dobili v roke domačega proizvoda, ki bi ga mogli splošno priporočati. Kakšna škoda, ko potrebujemo teh aparatov v naši državi na stotisoče! Kako hvaležno polje bi bila njih fabrikacija za domačo industrijsko podjetnost!

Tu je firma tekmujejo med seboj; zdrav konkurenčni boj rodi tehniško iznajdljivost, temeljitost, napredek, dovršenost, pa tudi pocenitev blaga. Taka svetovnoznana trdka za žveplalnike in škropilnice je Karl Platz, Ludwigshafen am Rhein, od koje se uporablja širom sveta že okoli 40 tisoč žveplalnikov in preko 100.000 škropilnic različnih vrst. Od nahrbtnega žveplalnika sestava „Grün“ izdeluje dve velikosti, za kakih 10 in 6 kg vsebine; izvrsten je pa tudi ročni žveplalnik sestava „Grün“, ki ga moremo čisto posebno priporočati za srednje in manjše obrate. Od obeh vrst žveplalnikov prinašamo sliki (pod. 7. in 8.).

Ni namen teh vrstic delati reklamo za ta ali kak drug fabrikat. Pač pa je njih namen, priporočati kmetijskim nabavljalnim organizacijam, da kmetijske potrebščine sploh previdno izbirajo ter nudijo v njih združenim kmetovalcem blago najboljše kakovosti; zato opozarja pisec z mirno vestjo na prvovrstne izdelke navedene trdke, ki je po njegovem mnenju ena najboljših te stroke, kar jih sploh poznamo in ki prihajajo do nadaljnega za nas najprej v poštev tudi zaradi sedanjih valutarnih razmer.

Domačim industrijskim krogom pa bodi to resen opomin, da vendar že enkrat skušajo tujo konkurenco resno posnemati, se ji v dovršenosti izdelkov vsaj približati, če je že ni mogoče doseči ali celo prekositi. Jugoslavija bi morala aparate, kakor sta žveplalnik in škropilnica, izvažati, a v resnici jih nima v dobri kakovosti niti za najnujnejšo lastno potrebo.

Andrej Žmavc, ravnatelj, Maribor.

Travnik — ščavnik.

Travniška ruša naj bo sestavljena iz trav in nekoliko detelj ali drugih dobrih zelišč. Glavni del pa morajo zavzemati visoke in nizke trave. Na dobrih travnikih je ruša tudi tako sestavljena. Kolikor več pa je primešanih raznih drugih manj vrednih zelišč, toliko slabša je ruša in toliko manj je vredna. Prav sedaj imamo priliko, da pregledujemo naše travnike in da presojamo vrednost trav in zelišč, ki rasejo na njem.

Po naših travnikih je mnogo takih zelišč, ki niso nič drugega kot travniški plevel, torej rastline, ki nimajo nobene prave vrednosti za košnjo in ki izpodrivajo in zatirajo druge dobre trave in detelje. Med te vrste plevela spada tudi takoiimenovano šč a v j e. Že posamezne rastline, ki se vgnezdijo na travniku, človek težko gleda. Zgodi se pa, da se ta plevel tako razmnoži, da pokriva vso rušo in da se travnik izpremeni v pravcati „ščavnik“ (pod. 9.). Tako porastle travniške prostore opazu-

Podoba 9. Del travnika, ki je porastel s ščavjem.

jemo po legah, ki se z gnojnico preveč napajajo, torej na pregnjenih mestih. Opazujemo jih po tratah blizu gnojišč in gnojničnih jam, kamor se gnojnica odteka, posebno ob deževnem vremenu. Na planinah jih najdemo blizu staj, kjer se nabirata gnoj in gnojnica. Po teh krajih rase ščavje, kakor bi ga bili sejali.

Ščavje (velikolistna in kodrasta kiselca) je silno nadležen plevel, ki dela močne in trpežne korenike,

po katerih se razmnožuje slično kakor hren, kateremu je po listju tudi nekoliko podoben. Pomnožuje se pa tudi s semenom. Silno težko ga je pregnati, če se je vgnezdil. Posamezne rastline moramo s korenino izpuliti. S ponovnim trebljenjem ga lahko oslabimo. Kjer so pa nastali celi ščavniki, tam je pa dotične lege preorati (prekopati) in obdelati za par let s kako okopavino, da se ta plevel zatire. Druge pomoči nimamo.

Travniški lisičji rep in njegovo seme.

K najboljšim travam, kar jih raste po naših travnikih, prištevamo lisičji rep. Ta trava je po svoji vnanosti močno podobna mačjemu repu (timotejki), pa se loči v tem od njega, da ima lisičji rep krajši klas, ki se bolj sveti in se čuti v rokah mehak. Tudi je lisičji rep zgodnja trava, ki cvete že od srede maja naprej, dočim je mačji rep pozna trava, ki ima nenavadno debelo bilko.

Lisičji rep raste le v najboljših travniških legah, ki so dosti vlažne, ki imajo namreč z m e r a j dosti potrebne vlage. Kakor ljubi lisičji rep zadostno vlago, vendar ne mara mokrih leg ali močvirnatih prostorov. Ta trava ni kislja, ampak se šteje med prvovrstne sladke trave. Rada se naseli tudi kraj jarkov, po katerih se voda odteka. V okolici Ljubljane je veliko te trave. Po takih legah jo kaže tudi razmnoževati. Če nameravamo po takih legah napravljati travnike, je več kot naravno, da posejemo tudi nekaj lisičjega repa.

Lisičji rep uspeva pa tudi v visokih in mraznih legah in se kaže po takih krajih prav neobčutljivega. Lisičji rep je zgodnja trava, ki raste hitro, če je zemlja dosti močna, tako da nam lahko daje tudi po 3 košnje. Seme njegovo je drago in ga je v semenski trgovini težko dobiti, ker se malo kupuje in velja le za gotove kraje. V ljubljanski okolici bi se lahko dobilo veliko tega semena, če bi ga hoteli nabirati. Potrebno seme se dobi z osmukanjem zrelih klasov ali pa na ta način, da se zrelo klasje na stoječem poreže in doma osmuče potem, ko se je do dobra posušilo. Lisičji rep se da lahko osmukati in se tudi v tem pogledu razlikuje od mačjega repa. Zori pa neenakomerno, ker se klasje ne razvija hkrati. Kjer ta trava raste, tam se sama razmnožuje na travniku, ker zgodneje zori in se do košnje že nekaj semena raztrosi. Ker je seme lahko, ga tudi veter lažje raznaša.

K neprilikam na bohinjskih planinah.

Pod tem naslovom nam je poslal inž. Cvet—ič. daljši članek kot pojasnilo, oziroma odgovor na oba članka, ki sta izšla v 5. in 7. številu. »Kmetovalca« o bohinjskih planinah. V celoti ga ne moremo objaviti, ker je predolg. Pač pa hočemo njegove glavne misli v sledečem podati, ker nam je na tem, da se vprašanje bohinjskih planin vsestransko pojasni in stvarno utemeljuje.

Vir vseh neprilik je iskati v skrajno zanemarjenem stanju planin. Z malo izjemo so vse planine zanemarjene. Povečini so vse planine zarasle, in če izsekane, pa tako nemarno zapuščene, da je veliko manj paše. Na planinah z obširnimi gozdovi, ki so last kranjskega verskega zaklada, se po predpisih redno gospodari in seče, v fratah pa dobi živina najboljšo travo. V istem stanju obdržati gozde, kakor so bili za časa uredbe pašnih dolžnosti pred kakimi 40 do 50 leti, je pa nemogoče. Gozdni sestoj raste in se končno strne. Tu res nazadnje primanjka paše, zato pa dajejo

frate tem bujnejšo travo. Kjer se je pa obrastlo grmovje, čmovje — in baš to najbolj zmanjšuje pašo —, tam bi ga gozdna uprava ne imela pomislekov dovoliti, da si pašni upravičenci sami pomagajo in čistijo take prostore. V kmečkih gozdovih se izsekava samo vrednejša smrekovina; grmovje, brinje, bukovina se pa pušča. Tako se prikrajšuje paša, gozd sam pa poslabša.

Zanemarja se pa tudi vse drugo na planinah kakor poti, preskrba z vodo, poprava staj, gnojenje itd. Krog staj raste samo šavje.

Vse te nedostatke je ugotovila na bohinjskih planinah tudi komisija, ki je l. 1904. pregledala 20 planin in l. 1905. pa 18 planin, in ki je izdelala cel program za izboljšanje planin. Začelo se je najprej skrbeti za vodne naprave in pota, ki so pa danes zopet v prav žalostnem stanju.

Z dolgoletno zakupodajo je morala gozdna uprava pri treh planinah, ki pridejo v poštev, počakati, in sicer zato, da se v izrednih povojnih razmerah pokaže res prava potreba po paši. Težko je v takih slučajih ugoditi, da bi bile vse stranke zadovoljne. Tudi obstoji nekako bistveno nasprotje med predpisi agrarne reforme in med zahtevami živinorejcev, premožnejših in siromašnejših po eni strani in upravičencev in neupravičencev po drugi strani.

V zadnjih letih se je nagnalo toliko živine na državne planine, da je morala gozdna uprava z ozirom na to negospodarsko postopanje omejiti število živine. Kolikor živine se lahko v dolini dobro prezimuje, toliko naj je pride na planine.

Za gozd je treba dobrega gospodarstva in potrebnega umevanja. Tega pa manjka pri kmečkih gozdovih. Trditev, da bohinjska živinoreja propada na korist gozdarstva, je naziranje, ki ni utemeljeno. Pri pametnem in pravem razumevanju obojestranskega položaja in prilik se da precej doseči. Gozdovi se zarastejo in strnejo, a se morajo po načrtu sekati. Grmovje, čmovje bi morali upravičenci trebiti. Pritožbe in nezadovoljstva pa so in bodo pri pašnih služnostih vedno na dnevnem redu.

Od l. 1912. imamo deželni zakon, veljaven za Kranjsko z imenom: »O novi uredbi in odkupu v postopanju po ces. patentu z dne 5. VII. 1853., drž. zak. 130, urejenih pravic drvarjenja, paše in dobivanja gozdnih pridelkov ter v zavarovanju pravic gozdnih upravičencev.« Ta zakon, ki podpira upravičence v njih služnostnih pravicah, se točno izvaja tudi od strani gozdne uprave.

Vsak zastopnik gozdarstva in kmetijstva mora pripoznati veliki pomen gozdov na planinah. Gozdovi naravnost omogočajo pašo na planinah. — V Švici so ločili gozdne in pašniške prostore. Ustvarili so si takozvane »Wytweiden«, gozdne pašnike, ki jih naš gozdni zakon ne pozna, a pri bodočem reševanju bohinjskih razmer bode moralo priti brž kot ne tudi do take ureditve. Z nezmisljnim izsekavanjem gozdov na planinah se greši zlasti v Bohinju. Planine, ki so obraščene z gozdom, čeprav so kot planine katastrirane, spadajo pod gozdni zakon (odločbo bivšega upravnega sodišča z dne 3. VII. 1907., str. 6431) ter se mora poskrbeti za gozdno pomladitev.

Najžalostnejši pojav za razmerje med gozdi in planinami v Bohinju so pa koze. Koza je in ostane največji sovražnik vsakega obstoječega in nastajajočega gozda. V naprednih deželah se paša ovac omejuje, paša koz pa sploh zabranjuje.

Elektrifikacija našega kmetijstva.

Električna centrala na Fali pri Mariboru je pričela z napeljavo daljnovoda do Celja in Trbovelj. Pravočasno bo treba skrbeti, da se tudi kmečko prebivalstvo zainteresuje za izkoriščanje električne moči (bilo za razsvetljavo, bilo za pogon raznih kmetijskih strojev in strojnih naprav). V tem pogledu treba razviti propagando in organizatorno delo, a prva naloga pripada tu zadrugi, kakor so pokazala mnogobrojna izkustva v drugih državah, osobito v Nemčiji in na Češkem.

Prvotno se je pač mislilo, da bo v vprašanju elektrifikacije podeželja prva naloga pripadla občinam, toda kmalu se je na mnogih krajih pokazalo, da se to delo potom občin ne more povoljno izpeljati. Glavni vzrok je v tem, ker se skoraj v vsaki občini najde manje ali večje število prebivalcev-davkoplačevalcev, ki se za električno napeljavo iz kakršnegakoli razloga ne zanimajo, a bi vseeno morali prispevati za napravo, ako jo dela občina sama. Imeli bi torej stroške za napravo, katere se iz kakršnihkoli razlogov ne poslužujejo. Pravično je vsled tega, da se v vsaki občini, kjer ni soglasnosti vseh davkoplačevalcev, združijo oni, ki si električno napeljavo žele; da si osnujejo zadrugo in kot faktični interesi sami skrbijo za pokritje stroškov.

Z vnebo se je s tem vprašanjem doslej bavila Zadruga zveza v Celju. Že l. 1920. je ustanovila poseben odbor za elektrifikacijo podeželja potom falske centrale. Ta odbor, kateremu načeljuje g. dr. Anton Božič, predsednik Zadruga zveze v Celju, je po dolgem naporu dosegel, da je Fala resno vzela v roke napeljavo toka do Trbovelj. Ko bodo rešena gotova lokalna vprašanja, se bo tok iz Celja oziroma iz Laškega trga, kjer se nahaja glavni transformator, napeljeval v vso okolico. Načrti in proračuni za razdeljevalne zadruge so zgotovljeni že za več krajev, za celjsko okolico je pa razdeljevalna zadruga že ustanovljena. Drugi glavni transformator je v Mariboru. Tam so s pomočjo Zadruga zveze v Celju ustanovljene doslej tri razdeljevalne zadruge, in sicer: Pekre, Limbuš in Spodnja Selnica ob Dravi. A 25. februarja t. l. se je vršilo v Cirkovcih pri Pragerskem veliko elektrifikacijsko zborovanje. Gre za ustanovitev sedem razdeljevalnih zadrug na Dravskem polju.

Zadruge pa se ustanavljajo tudi izven območja falske električne centrale. Tako so tekom l. 1922. na Štajerskem ustanovljene zadruga elektrarne v Hrastniku, v Ormožu in v Zagorju. Na treh projektih (Rečica na Paki, Šmarje pri Jelšah in Središče) se dela. Pametno je snovati tudi taka od Fale nezavisna mala podjetja. Mnogokrat so pogoji v posameznih krajih tako povoljni, da je električna energija takih malih podjetij cenejša, nego ona velikih central z dragimi daljnovodi. Vsekakor

je vsak tak slučaj treba strokovno previdno oceniti in preštudirati.

Izgleda, da je sedaj čas, da se kmečko ljudstvo pridobi za elektrifikacijo podeželja. Kmetijskemu obratu samemu bo to najbolj koristilo, pa bilo, da se kmetovalec posluži elektrike za razsvetljavo, bilo, da se je posluži za pogon strojev. Vendar je treba vedno in vedno povdarjati, da je v svrhu prihranitve nepotrebnih stroškov potrebna velika previdnost. Ne bilo bi odveč, ako bi poklicani predstavniki podeželja, predvsem Kmetijska družba in zadruga zveze, sestavili poseben odbor za elektrifikacijo kmetijstva, odbor, kateremu bi se stavilo v dolžnost, da se akcija izpelje čim pravilneje. Tak odbor bi imel tudi ugotoviti načela, po katerih bi se za vso akcijo uravnalo sodelovanje države.

Miloš Štibler.

Velik pomen »vitaminov« za prehrano ljudi in živali.

Po dosedanjem naziranju obstoje hranilne snovi za ljudi in živalstvo iz mešanice beljakovin, toščice in ogljikovih vodenov (škrob, sladkor i. dr.) ter iz določenih rudninskih snovi (železo, apno, natrij in dr.). Novejši preizkusi so pa dokazali, da samo s temi snovmi ne more živeti in uspevati ne človek in ne žival, ampak da so neobhodno potrebne tudi še druge tvarine, o katerih sicer vemo, da obstojajo in učinkujejo, ne poznamo jih pa še v njih čisti obliki. Te tvarine imenujemo „vitamine“: to bi bile nekake „živiljske snovi“. Brez njih ne bi moglo živeti ne človeštvo ne živalstvo.

In vendar se po dosedanjih raziskavanjih s precejšnjo gotovostjo domneva, da se ne tvorijo v človeku in živali, ampak edinole v rastlinah. Šele potom teh prihajajo v živali in ljudi z rastlinsko hrano in pri tistih živalih, ki se hranijo z mesom, potom tega iz ene živali v drugo. Na vsak način so rastline (v prvi vrsti zelene) tiste, ki vsebujejo vitamine.

Na pr. ugoden vpliv sveže zelene krme na splošno razpoloženje živine in na mlečnost krav je v veliki meri pripisovati množini vitaminov, ki se v nji nahajajo. V suhem senu je precejšen del teh že razkrojen, medtem ko so v ensilažni (zeleno ohranjanje krme) zeleni krmi povečini še ohranjeni; vsled tega je tudi učinek te vrste krme na mlečnost veliko ugodnejši nego učinek suhega sena ali slame.

Pri pitanju prasičev zadostuje le malo zelene krme, pese, repe, krompirja, sveže detelje, in živali se takoj boljše redijo. Tudi za uspevanje mladih prasičev je paša, oziroma zelena krma (detelja) najboljši pripomoček, kar se pa pri večini naših prasičerejcev še vedno premalo upošteva. V času, ko nimamo zelene krme, je dobro mladim prasičem polagati v malih množinah kalečega ječmena ali ječmenovega sladu, ki zelo pospešuje razvoj mladih živali, ker vsebuje vitamine.

V novejšem času so znanstveno raziskovali mleko, da ima to troje različnih vrst vitaminov, ki jih hočemo zaenkrat imenovati vrste A, B in C in opisati njih lastnosti. Vitamini vrste A so raztopni v toščici, torej jih dobimo tudi v maslu; po-

spešujejo rast mladih živali in temu primerno najbrže tudi otrok, pripravljajo telo trpežnejše in vztrajnejše proti poškodbam in okuženju.

Vitamini vrste B se drže v mleku ob mlečnem sladkorju in strnini ter so v vodi raztopni. Brez njih poginejo živali ali če jih jim nudimo le v malih količinah, potem nastopi bolezen na živcih in motenje delovanja prebavnih žlez.

Vitamini vrste C so ravnotako raztopni v vodi, toda so zelo občutljivi proti visoki toploti. Če mleko več časa kuhamo, se iz njega izloči apno, ki je za prehrano zelo važno; istočasno pa izgubi tudi na svoji dobroti in redilnosti, kar je pripisati uničenju precejšnje množine vitaminov.

Toda tudi drugod nahajamo vitamine, ki so deloma raztopni v vodi, deloma v tolsti. Ribje olje, ki ga dajemo malokrvnim otrokom, učinkuje ugodno samo vsled svojih vitaminov. Ribja moka, dodatek h krmi prasičev, ima ravno isti vpliv. Rumenjak v jajcu ima precej vitaminov. Goveja mast jih ima več, olje iz oljk in mast iz koša manj. Zelo važni so pa vitamini, ki so v vodi raztopni, v listih rastlin, ki služijo človeku kot hrana v obliki zelenjave (špinača, salata itd.), živalim pa kot zelena krma.

Naša živinoreja bo morala v bodoče bolj upoštevati te snovi, ki so za razvoj naše živine, posebno v mladosti, velike važnosti.

Kako dvignemo cene našemu hmelju?

Po par letih dobrih hmeljskih cen so doživeli slovenski hmeljarji to sezono silno razočaranje: namesto pričakovanih tri- do štiristo kron, so dobili povprečno komaj sedemdeset do sto kron za kilogram, kar ne krije niti produkcijskih stroškov. Zadnje tedne se cene sicer dvigajo, a to je sedaj za večino prepozno.

To leto se bolj kakor kdaj poprej vsiljuje vprašanje, zakaj je češki, zlasti žateški hmelj vedno toliko dražji od našega? Ali je res, da je toliko boljši od slovenskega?

Po mnenju mnogih starih hmeljskih trgovcev v inozemstvu so posamezne partije našega slovenskega hmelja enake povprečnemu žateškemu, včasih celo boljše od njega, vključ temu pa plačajo za žateškega rajše 30 in več odstotkov višje cene kakor za našega in to zaradi tega, ker zahtevajo pivovarnarji po starih tradicijah žateški hmelj z uradnim certifikatom. Drugi vzroki, da kupi inozemski trgovec rajše žateški hmelj od našega, so stare trgovske zveze s češkimi dobavitelji, na katere se lahko tako glede dobave kakortudi glede kakovosti zanesejo, in slednjič stalne zaloge češkega hmelja v vseh važnejših hmeljskih tržiščih.

Čehi so si prigojili svojo kakovost v desetletja trajajočem skrbnem izbiranju sadežev, s poskusi in študijami; vsega tega treba še tudi našemu hmeljarstvu.

Če hočemo doseči višje cene, moramo delati na to, da nastane po našem hmelju večje povpraševanje. Vpeljati ga moramo v inozemske pivovarne pod svojim pravim slovenskim imenom. Do-

kler pivovarnarji ne bodo zahtevali izrecno »slovenski hmelj«, kakor sedaj zahtevajo žateškega in dokler naš hmelj ne bo imel certifikatov, da je res slovenski, ne bo nikoli dosegel one cene, ki jo zasluži po svoji kakovosti.

Pri končni prireditvi hmelja za izvoz še nismo na višku. Zelo priporočljivo bi bilo, da se angažira strokovnjaka iz Češke.

Ko je hmelj v svoji zadnji, končnoveljavni obliki pripravljen za izvoz, pride najtežje delo, to je prodaja po cenah, ki jih zasluži po svoji kakovosti. Pivovarnar veruje v splošnem rajše certifikatu, kakor svojim očem in svojemu vonju. V boju proti tem tradicijam je doseglo par slovenskih tvrdk že prav lepe uspehe. Ker pa pivovarnarji ne menjajo radi svojih dobaviteljev, pomeni vsaka nanovo pridobljena pivovarna pri skrbni postrežbi dolgotrajen, če ne stalen in avtomatično rastoč uspeh. Le s takim vztrajnim delom se bo vpeljal naš hmelj pod svojim pravim imenom, pivovarnarji bodo začeli zahtevati »slovenski hmelj«, povprašanje po »slovenskem hmelju« bo rastlo, vsled česar bodo morale rasti tudi cene, dokler ne pridejo do zaslužene višine. Da se pa pod našim imenom ne bo prodajal manjvredni hmelj drugega izvora, moramo svoj pridelek ščititi po češkem vzorcu s certifikati.

Pivovarnarji so silno nezaupljivi, navajeni so na certifikate, hmelj brez certifikatov se jim zdi že v naprej nezanesljiv, kajti po starih tradicijah ima vsak fin hmelj certifikat. Tej splošni želji bo treba vsekakor takoj ustreči, kar bo največ v našem lastnem interesu. Slab hmelj seveda ne sme dobiti certifikata.

Ko bosta naš domači trgovec in producent dosegla češko predpodobo, bomo tudi dosegli svoj cilj, to je enako ceno za enako blago.

O gnojilih, ki se prilegajo travnikom.

(Nadaljevanje.)

IV. O trositvi gnojil na travnikih.

Mešanec in hlevski gnoj se razpeljeta na gnojnih vozeh po travnikih, kjer se potem z gnojnimi vilami kar najenakomerneje raztrosita. Gnojnice se razpelje po travniku v posebnem sodu, ki ima škropilno napravo. Umetna gnojila se pri nas še vedno trosijo s prosto roko. To delo ni le trudapolno in zamudno, ampak je tudi zelo škodljivo zdravju.

Razjedene roke so še najmanjša posledica take trositve umetnih gnojil. Zato bi bilo prav, da bi si naši kmetovalci, ki se poslužujejo v vedno večjih količinah umetnih gnojil v svojem gospodarstvu, nabavili strojna trosila za umetna gnojila. S strojem se namreč umetna gnojila veliko hitreje, ceneje in enakomerneje raztrosijo nego z roko in se z njim zaščititi tudi zdravje delavca. Za vsako vas zadostuje en sam tak stroj, ki bi si ga naj nabavili vaščani skupaj, ali pa bi ga naj nabavil posameznik ter ga izposojal proti primerni odškodnini svojim sosedom.

V. O poizkusnem gnojenju na travnikih.

Z vsakim gnojenjem moremo doseči na travnikih nekaj uspeh, ki se pokaže v zvišanju pridelka.

Zvišan pridelek pa še ne dokazuje, da smo travniku z gospodarskega stališča pravilno gnojili, ker je gnojenje res uspešno samo tedaj, če se je z višjim pridelkom pomnožil tudi čisti donos pognojene zemljišča. Zategadelj je gnojenje travnikov upravičeno z gospodarskega stališča le tedaj, če presega vrednost z gnojenjem doseženega večjega pridelka stroške gnojenja. Kdor izda zatorej pri gnojenju svojih travnikov za gnojila več nego je vreden z gnojenjem doseženi višji pridelek, ne more govoriti o uspešnem gnojenju, ker je z izgubo gnojil.

Edino sredstvo, s katerim dobi kmetovalec pravo podlago za presojo učinkovitosti zlasti umetnih gnojil in za njihovo pravilno uporabo, so gnojilni poizkusi. Samo z gnojilnimi poizkusi se da točno dognati, da-li pognojeni travniški svet reaguje na posamezne gnojilnih snovi in pa tudi meja, do katere sme segati jakost gnojenja, da je še dobičkanosno. Umevno je samoobsebi, da ima gnojilni poizkus vrednost predvsem za posestnika dotične zemlje, na kateri je bil napravljen, ker pridejo pri njem do veljave vse součinkujoče krajevne in talne razmere. Vendar nudi pravilno izveden gnojilni poizkus tudi ostalim kmetovalcem v sosedstvu prav dragocene migljaje za njihovo prakso, ker se pridelovanje gospodarskih rastlin izvaja in ravna v splošnem po istih zakonih. Tako n. pr. so zahteve gotovih kulturnih rastlin po hranilnih snoveh v zemlji povprečno vsepovsod eniniste. Prav tako se gibljejo zahteve posameznih kulturnih rastlin glede kakovosti zemlje, podnebja itd. v čisto določenih mejah, ki se ne dajo za mnogo premikati. Zavoljotega more kmetovalec s pridom uporabljati v svojem lastnem gospodarstvu izkušnje, ki jih je pridobil njegov sosed z gnojilnimi poizkusi, četudi stori bolje, da dela gnojilne poizkuse sam.

Pri izvajanju travniških gnojilnih poizkusov za praktične namene je važno, da se predvsem izve če dotični svet sploh reaguje na posamezne gnojilnih snovi, ker je prav mogoče, da je z eno ali drugo glavnih rastlinskih hranin dovolj založen. V ta namen se na poizkusnem travniku odmeri in razmeri 6 delni gnojilni poizkus po spodaj stojećem gnojilnem načrtu (podoba 1) s 6 zemljišči, katerih vogali se zaznamujejo s količi. Vsako poizkusno zemljišče naj meri vsaj $1 \text{ a} = 100 \text{ m}^2$.

I. P	II. O	III. P K
IV. P N	V. K N	VI. P K N

Pod. 1. Gnojilni načrt.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edino le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se od-

govori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 46. Lani sem sejal lucerno med pšenico, pa je ostalo četrt njive prazne. Te pleše so po vsej njivi razdeljene. **Kako naj popravim in zasejem te prostore?** (E. K. v Z.)

Odgovor: Ako je lucerna slabo uspela in je mnogo prostora ostalo praznega, ste sami zakrivali, ker ste jo sejali med pšenico. Lucerna se ne sme sejati med žita, ki jih pustimo zoreti, ker nam v tem primeru preveč oslabi ali gre pa tudi po zlu, posebno če žito poleže. Glavna setev je v tem primeru lucerna in vmes sejano žito ji ima dajati le za prvo dobo potrebno zavetje, pozneje se mora pa pokositi in porabiti za zeleno klajo. V ta namen se kot vrhnja rastlina najbolj priporoča zeleni oves, ki ga je bolj redko sejati. Sedaj Vam ne kaže drugega, kakor da prazna mesta nanovo obdelate in obsejete z lucerno. Če je po praznih mestih dosti pirnice (perenke) ne zadostuje brananje, ampak je treba prazna mesta prekopati ali pa preorati.

Vprašanje 47. Imam svinje, ki imajo najbrže garje. Za ušesi, med nogami in sploh kjer je koža bolj tanka, so mozolčki, ki silno srbe, tako da se živali neprestano drgnejo do krvi. Od stare svinje se je prenesla bolezen tudi na mladiče. **Kako mi je zdraviti to bolezen in kaj bi imelo to biti, če niso garje?** (A. Z. v P. pri V.)

Odgovor: Po Vašem opisu so to garje, ki jih povzročajo male zajedalke po imenu grinje, pršice ali srbei. Te nevidno majhne živalce žive na koži ali se pa zarijejo vanjo in pijejo sok iz nje. Te pršice ali srbei napravljajo izpuščaje ali mozolčke in se prenašajo od živali do živali. Glavni znak garij je zmeraj izpuščaj na koži in praskanje. Pri garjah je treba tiste živalce pokončati, ki jih povzročujejo. Zdravila je treba zaradi tega čvrsto v kožo vdrgniti in večkrat ponoviti, recimo vsak 4. dan in petkrat v 20 dneh. Pred zdravljenjem kaže kožo namazati s smetano ali oljem, drugi dan pa z milnico. Ko se koža posuši, potem je šele vdrgniti zdravilo. Kot zdravilo se priporoča 5 odstotna tobakova kuhovina, kateri lahko primešamo 1 odstotek lizola (krolina) ali pa 3 do 5 odstotna lizolova raztopina. Pri zdravljenju je treba v prvi vrsti dosledno dobrega in pridnega dela. Ko se jenja žival drgati, je stvar gotova. Skrbno naj se očistijo in razkužijo tudi svinjaki.

Vprašanje 48. Kupil sem par 3 letnih volov, ki so jako pobešenih reber ali bolje povedano velikega in globokega vampa, ki se mi pri dobri krmi nočejo tako debeliti, kakor so se mi prejšnji, ki so bili okroglih in vzbočenih reber. **Kaj je vzrok, da se taki voli nočejo debeliti?** (Fr. V. v Z.)

Odgovor: Za pitanje ni vsaka žival enako dobra. Ta lastnost tiči v naravni zasnovi posameznih živali, torej v njenem večjem ali manjšem nagnjenju za debelenje. Kakor imamo za mlečnost gotove znake v telesnem razvoju, tako jih imamo tudi za pitavnost, t. j. za njeno usposobljenost za boljše ali slabše pitanje. Brez dvoma se živali bolj in lažje debelijo, če imajo to lastnost v krvi in če so bile od mladega vajene na dobro rejo. Take živali so sploh bolj širokih, okroglih in povitih telesnih oblik. Pri Vaših živalih manjka najbrže enega in drugega. Ves razvoj kaže, da so se morale od vsega početka zadovoljevati s slabo in prazno krmo.

Vprašanje 49. Katero sredstvo se rabi najuspešneje za uničevanje kuhinjskih škarkov? Ali je znan kak

strup, s katerim bi se zanesljivo odpravila ta nadležna zuželka? (D. N. v Sv. J.)

Odgovor: Proti kuhinjskim ščurkom imamo prav zanesljivo sredstvo v »švajnfurtskem zelenilu« (Schweinfurter Grün). S tem praškom se potrosijo vsi kotički po tleh in ob stenah, koder lažijo ščurki po kuhinji. Ker je to zelenilo strup, je varno in previdno ravnanje, da se z njim ne zastrupijo druge živali, ki prihajajo v kuhinjo. Učinkuje pa zanesljivo in ščurki v nekaj dneh za vedno izginejo. Zelenilo bodi teden dni raztrošeno po teh kotih. Kdor ga trosi, naj si zaveže usta in nos, da ne diha strupenega prahu.

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca maja t. l. naslednja strokovna predavanja, in sicer na Kranjskem: **na binkoštno nedeljo, 20. maja t. l.:** v Ribnem pri Bledu, v Žireh, na Trati in Poljanah; **v nedeljo, 27. maja t. l.:** v Mirni peči, v Žalni, v Bohinjski Beli, v Zagradcu, v Leskovcu pri Krškem, v Spodnjem Logu, v Semiču, v Krtini; na Štajerskem: **na binkoštno nedeljo, 20. maja t. l.:** na Ptujski gori; **na binkoštni ponedeljek:** v Št. Janžu na Vinski gori, v Zgornj. Hudinju; **v nedeljo, 27. maja t. l.:** v Smartnem pri Slovenjgradcu, pri Sv. Lovrencu ob Prožinu, v Stopercah, v Ižekovcih v Prekmurju, v Vaučivasi-Rankovci; **v ponedeljek, 28. maja t. l.:** v Krogu-Sv. Bolfenk.

Urad Ljubljanskega velesojma naproša vsa kulturna in druga društva, stanovske organizacije itd., da prirede svoje shode, zborovanja itd. za čas letošnjega velesojma od 1. do 10. septembra.

Državno posestvo Belje. O tem ogromnem posestvu, ki je bilo svojčas lastnina bivšega nadvojvode Friedricha, podamo sledečo sliko. Posestvo obsega 93.547 orolov in je razdeljeno na 12 gospodarskih okrožij, 18 pristav in 4 gozdna okrožja. Od tega kompleksa odpade 44.583 orolov na njive, 48.991 orolov pa so gozdovi, pašniki, močvirja in brezplodna zemlja. Te slednje je 10.783 orolov. Za obdelovanje te površine ima posestvo 14 parnih plugov, 41 mlatilnih strojev, 144 strojev za sejanje, 193 kosilnih strojev za žito, 555 bran, 185 ekstirpatorjev in kultivatorjev, 329 kosilnic za travo, preko 1000 plugov vseh vrst, 668 valjarjev, preko 1000 tovornih voz in sani in preko 1000 kosov drugega poljedelskega orodja. Za živinorejo in gospodarstvo z mlekom ima posestvo približno 5305 krav, bikov, mlade govedi, telet in volov vseh pasem. Konj je na posestvu 673, svinj pa 2029. Ovac je 4000, večina domače pasme, le majhen del je merino-pasme. Za izdelovanje surovega masla je zgrajena posebna tvornica s stroji z električnim obratom, ki more predelati 30 do 40.000 litrov mleka v 24 urah. Poleg tega ima posestvo lastno tvornico za led, klavnico in predelovalnico za meso ter tvornico za izdelovanje sladkorja, ki pa producira dosedaj le kristalni sladkor ter more predelati v 24 urah 25 vagonov sladkorne pese. To pridelajo v glavnem na posestvu samem, primanjkljaj pa nakupijo pri privatnih producentih sladkorne pese. Sladkorna tvornica pa bo kmalu začela izdelovati tudi kockasti sladkor, ker je bila naročena na račun reparacij popolna oprema za izdelovanje takega sladkorja. Razen teh tvornic se nahaja na posestvu še moderno uravnana strojna delavnica z 10.

oddelki: kovačija, ključavničarstvo, mizarstvo, delavnica za predelavo konoplje, žaga itd.; dve opekarni, ki izdelata letno okroglo 5 milijonov zidne in strešne opeke; v Kneževu mlin z električnim obratom, ki more v 24. urah predelati 2 vagona pšenice, dva vagona koruze in pol vagona ječmena. Dalje centrala za ribarstvo v Apatinu; vse orodje in ribiške priprave so lastnina ribičev, ki delijo ulovljene ribe z upravo posestva. Dohodki ribarstva se giblje med 350.000 in 1.000.000 kilogramov na leto. Nadalje se nahaja na posestvu delavnica za izdelovanje riževih metelj; surovine daje posestvo samo. Končno ima posestvo tudi svojo lastno železnico z omrežjem nič manj kakor 186 kilometrov in 1000 raznovrstnih vagonov, s katerimi se prevažajo žito s polj v mlin. Železnica je zvezana z donavskim pristaniščem pri Kavuku. Za osuševanje mlakuž, ki varujejo posestvo pred poplavi, je instaliranih tamkaj več parnih sesalk. Jasno je iz vsega tega, da mora upravljati vse to ogromno posestvo s tako številnimi podjetji precejšnje število uradništva. Sedaj je na posestvu Belje zaposlenih približno 100 uradnikov. Delavcev ima posestvo okrog 4000.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—5. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelniki, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijskih družb, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Artiče, v nedeljo, 3. junija 1923. ob poltrem popoldne v šoli;

Gornja Radgona, v nedeljo, 27. maja 1923. ob osmih zjutraj pri gospodu Albertu Horvathu;

Ježica, v nedeljo, 3. junija 1923. dopoldne po sv. maši (proti deseti uri) v »Domu«;

Mokronog, v nedeljo, 3. junija 1923. ob treh popoldne pri »Stari pošti«;

Otovec, v nedeljo, 27. maja 1923. ob desetih dopoldne v gostilni Jakoba Vrščaja, 18;

Prevorje, v nedeljo, 3. junija 1923. ob osmih zjutraj v ljudski šoli;

Semič, v nedeljo, 3. junija 1923. ob osmih zjutraj v šoli;

Sv. Bolfenk pri Središču, v nedeljo, 3. junija 1923. ob osmih zjutraj v gostilni Jakoba Zabavnikarja v Jastrebičih;

Sv. Jakob ob Savi, v nedeljo, 3. junija 1923. po prvi sv. maši pri Petraču.

Vabilo na občni zbor konjerejskega odseka 1, Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani, ki bo 5. junija t. l. ob dveh popoldne v posvetovalnici Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani, s sledečim sporedom: 1. Otvoritev občnega zbora po predsedniku in poročilo o delovanju v preteklem letu; 2. tajnikovo poročilo; 3. obračun in poročilo o premovanjih v preteklem letu; 4. volitev predsednika, njegovega namestnika in ostalega odbora; 5. slučajnosti. V Ljubljani, 15. maja 1923. Franc Zupančič l. r., predsednik.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 9. Ljubljana, 15. maja 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Semena:

Domača detelja je razprodana. Na tozadevne naročbe se radi visoke poštne ne bo odgovarjalo. Grahora, mešana z ječmenom ali ržjo po Din 625 za kg.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

lucerna ali nemška detelja 40.— " " "
pokončna stoklasa 15.— " " "

Semenska pesa in sicer:

Eckendorfer, rdeča in rumena po Din 20.— za kg.

Mamut, rdeč in rumen po Din 20.— za kg.

Seme je pristno severno-nemško blago od svetovnoznane vzgojevalca Metteja iz Quedlinburga v Severni Nemčiji.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene. Apneni dušik, 18—20% po Din 260.— za 100 kg franko vreče. Vreče po 75 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150.— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg z vrečami.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 210.— za 100 kg. Vreče po 100 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žlindra 18% po Din 240.— za 100 kg.

Krmila:

Lanene tropine po Din 5.— za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 6.— za kilogram z vrečami. Vreče po 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 350 za kilograma z vrečami vred. Po znižani ceni 250 jih ni več na razpolago, če pa kdo reflektira na zrezke po znižani ceni, naj jih naroči ter se bo njegova naročba prihodnjič vpštevala.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6.— kilogram na drobno Din 7.— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8.— za kg, na drobno Din 850 za kg, najmanj 5 kg.

Seno, sladko banaško, po Din 2.— za kg franko Ljubljana, prešano v balah po ca 50 kg.

Vinogradniške in vrtnne potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din 70.— za kg. Poština posebej.

Gumijevi trakovi po Din 220.— za kg.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 10.— komad.

Modra galica po Din 12.— za kg.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 1250 1 kg v posodi kupca.

Ročni žveplalniki po Din 80.— za komad.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po Din 7 za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena za klopnice po 5 kg Din 50 brez poštne.

Trtne škropilnice po Din 500.— za komad.

Gnojenje z enim samim gnojilom ni uspešno. Gnojite z vsemi tremi gnojili: dušikom, kalijem in fosforovo kislino.

Urania zelenilo se oddaja v tablah po Din 9.— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.— brez poštne.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 6.— za kg.

Žveplovski trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16.— za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Kose prvovrstne 45 cm, 60 cm, 65 cm, 70 cm, 75 cm po Din 30.— 32.— 33.— 34.— 35.— finejšje opremljene 60 cm, 65 cm, 70 cm po Din 35.— 36.— 37.— za komad.

Brusni kamni, najfinejši bergmaški po Din 6.— 8.— za komad.

Brusni kamni, nogasčki, po Din 2.— za komad.

Trokarji št. 1323 za govedo po Din 50.—.

Trokarji št. 1293 za ovce po Din 40.—.

Mlečne cevi št. 3561 po Din 7.—.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—.

Požiralnikove cevi št. 3455 po Din 160.—.

Požiralnikove cevi št. 3457 z gobčnim lesom po Din 100.—.

Telečji napajalniki po Din 100.—.

Gumijevi seski po Din 15.—.

Antiviat v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 50 gramov za 625 dinarjev, $\frac{1}{4}$ kg 20.—, 1 kg 80.— Din.

Uspulun, sredstvo za razkuženje semen, v zaklopnih po $\frac{1}{4}$ kg po Din 35.— za komad.

Družba je prejela zopet večje pošiljatev emajlne posode, in jo oddaja po naslednjih cenah:

Lonci premer 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, Din. 8.50 10.— 12.— 15.— 19.— 24.— 30.— 36.— 42.— premer 24, 26, 28, Din. 49.— 60.— 70.—.

Kozice premer 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, Din. 15.— 18.— 21.— 25.— 30.— 36.— 42.— 48.— 60.—.

Ponve premer 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, Din. 12.— 14.— 17.— 21.— 24.— 28.— 32.— 40.—.

Pokrovke premer 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, Din. 4.50 5.— 5.50 6.— 7.— 8.— 9.50 11.50 premer 26, 28, 30, 32, Din. 13.— 15.— 18.— 21.—.

Zajemalke premer 9, 10, 11.

Din. 10.— 11.— 12.—.

Penovke premer 10, 11, 12.

Din. 12.— 13 50 15.—.

Škafli premer 45 cm., 50 cm.

Din. 85.— 95.—.

Vedrice premer 28.

Din. 45.—.

Ročke za mleko vsebina $\frac{3}{4}$ 1 $1\frac{1}{2}$ 2 $2\frac{1}{2}$ 3 Din. 25.— 30.— 36.— 42.— 48.— 54.—.

Pri večjem odjemu znaten popust.

XLIII. REDNI OBČNI ZBOR »KMETIJSKE POSOJILNICE LJUBLJANSKE OKOLICE

r. z. z. neom. z. v Ljubljani

se je vršil dne 26. aprila t. l. Bilanca za upravno leto 1922 izkazuje velik napredek te naše najstarejše in največje posojilnice. Upravno premoženje je doseglo dne 31. decembra 1922 K 245.962.97. Pomemben je ob času splošne denarne krize prirastek po okroglo Kron 42.000.000.— pri hranilnih vlogah ki so znašale ob sklepu minulega leta 190.344.04 K. Povpraševanje po kreditih se je razvilo v pravcato obleganje ravnateljstva; pritisk se je stopnjeval zlasti v jesenski sezoni. Stanje posojil se je vled tega dvigalo na K 192.926.016.52, ter s tem naraslo proti prejšnje letnemu za okroglo 1069.000.000 K.— Da se je omogočilo zadostiti vsaj najnujnejšim zahtevam po kreditih, se je posluževal zavod reeskompta pri Narodni banki. Ta reeskompt se je proti koncu leta že znatno zniževal, tako da znašanje 31. decembra 1922 še 23.300.000.— K. Portfelj lastnih vrednostnih listin v postavki K 37.618.150.05 tvorijo izključno prvovrstni čehoslovski in jugoslovanski papirji. Poleg vojnih posojil so odpisani nemško-avstrijski in ogrski papirji. Čisti dobiček izkazuje 1.608.338.01 K. Pri tem je vpoštevati da se je posluževal zavod, zvest starim tradicijam in v svesti si svojega poklica na domačem denarnem trgu čim kulantnejše obrestne mere pri kreditih. To je lahko uveljeval tembolj, ker je krepko fundiran, kar pričajo med drugim tudi druge nepremičnine, med drugim tri ogelne hiše na najboljših prometnih mestih v Ljubljani, ki so vse odpisane na nizke bilančne postavke. Rezervni zakladi so narastli pri pripisu dotacij iz novega čistega dobička na 2.761.988.80 K. Število deležnikov se je zvišalo na 4.118. Denarni promet je presegel 1.800.000.000.— K.— Občni zbor je določil za razne narodne občne koristne namene K 2000.000.—, ter naklonil med drugim za Trgovsko Akademijo v Ljubljani 100.000 K.

LEPOTA? SVEŽOST MLADOSTI? Priljubljena vanjščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanrednega delovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 35 dinarjev) in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; odresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 333, Hrvatsko.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denariu ali znakom najmanj pa skupaj Din. 6.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzema posredovanja.

Kravo,

8 mesecev brejo in telico 7 mesecev brejo, obe pingavske pasme, proda uprava graščine Kriz pri Kamniku.

Mlekar in sirar

se sprejme. Plača mesečno 500 Din. Družinske doklade 5 Din za vsakega člana. Nastop takoj. — Okružna ekonomija Leskovec, Srbija.

Črnosivega bika,

lepe krasne postavbe, od dobre mlekarice, imam na prodaj. Bil je tudi premočan. Ivan Arko, vas Zamostič št. 15, p. Sodražica.

Jajca za valenje

belih radvajskih kokoši pri oskrbniku Zöhrer, Radvanje pri Mariboru.

Bik-plemenjak,

ki je bil odlikovan, se priporoča za pleinčenje krav. Cesta v Mestni log štev. 31.

Apno,

portlandcement, deske, late, traverze itd. se dobi najceneje pri V. Bratina, Križevci pri Ljutomeru

Pravi italijanski brusi za kose

se dobe pri tvrdki Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Mlin in žaga

s posestvom vred v bližini Novega mesta na prodaj. — Več pove Janez Udovč, posestnik v Regerči vasi, p. Novo mesto. — Za ogled se je treba poprej napovedati z dopisnico.

Semenski oves

prvovrstno blago ima Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Bika,

montafonske čistokrvne pasme, 15 mesecev starega, se proda na Herbert Auerspergovi pristavi v Turjaku

Gospodarski oskrbnik,

absolvent dvoletne kmetijske šole, neoženjen, z najboljšimi teoretičnimi kot praktičnimi izpričevali išče primerne službe. — Ponudbe pod „Lepa pisava“ na upravo lista.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Hrišla, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodaljo. Plačajo se najvišje dnevne cene

Kosilni stroj in stroj za žetev

ter 2 železna vilaka za pesek proda Marija Suštaršič, Zapuže, p. St. Vid nad Ljubljano.

Stiskalnice in mline za sadje

in grozdje, mline za moko in zdrob, najboljše vrste, na pogon, in vso drugo železnino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Zdravilna zelišča

saponaria (miltica), salvia (kadulja, žajbelj), bezgovo cvetje, drosera (rosika), ržene rožičke, košice marelje, cvetje nore aide, vinski kamen, razna semena in deželne pridelke kupuje Semenska trgovina Tima Vladisavljevič, Beograd. — Glavni obrat se nahaja v Franciji: Marseille 29, rue Ferrari.

Služba izvežbanega mlekarja

se razpisuje. Naslov v upravi lista.

Imaš bolečine v obrazu? V celem telesu?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Potrebuješ li dobrodelno in okrepujoče mazilo?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali ti muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali želiš najbolje za negovanje zob, kože, glase?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali si preveč občutljivi glede mrzlega zraka?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Ali želiš dobro domače in kozmetično sredstvo?

Uporabljalj Elza-Fluid!

Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in boljše delovanja kakor francoski žganje. Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi ti rečeš.

To je najboljšo, kar sem kdaj okušal!

Išči Elzafluid v vseh dotičnih poslovnih, vendar pa zahtevaj samo pravi Elzafluid lekarnarja Feller. Ako naročiš naravnost, stane s pakovanjem in poštnino še se denar pošlje naprej ali po povzetju:

3 dvojnatih ali ena specialna steklenica 42 dinarjev
12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice 84 dinarjev

24 dvojnatih ali 8 specialnih steklenic 148 din.
36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 din.

RAZLIČNO: Lijlino mleko 6 dinarjev; brkomaž 3 dinarje; najfinjši Hega puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinjši zobni prašek „Hega“ v patent dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečkah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečkah po 2 dinarja; saček (dišave) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 pislov 12 dinarjev; najfinjša parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev; Elza-katranovo milo 5 dinarjev. — Za različne predmete se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. Pisma je natančno adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatr. št. 333, Hrvatsko.

Prava sredstva lepote!

Katera drže, kar obečaj!

že 23 let vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepota pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza - obreznna pomada

zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčnim opeklinam, lisam, hrapovi koži, odstrani zašedavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečistoosti kože. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštnino 25 din.

Elza-lilijno mlečno milo

najmilejše in najfinjšo milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. 4. velike kose s pakovanjem in poštnino 35 din.

Elza-pomada za rast las

krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepljenje las pri prhanju in preranosti ovislosti itd. velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštnino 25 dinarjev.

En poskus zadostuje, da tudi

vi rečete:

„To je ono pravo“

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza-preparate od lekarnarja Feller.

Pozor! Prilika! Ob tivoliskem gozdu v Ljubljani

ob široki cesti na Rožnik je proti gotovini naprodaj je vsled priložnih razmer 6003 m² velika stavbena parcela v lepi, proli severu in severozapadu zavarovani, južni legi, priprava posebno za stavbo sanatorija ali večjo gospodsko vilo, mnogo izpod vrednosti po ceni Din. 50.— za m². Mimo teče potoček, ob cesti kanalizacija, vodovod in elek. napeljava. Stavbišče prosto obč. davščine za nezadane parcele. Načrt Din. 20.—. Resni kupci naj pišejo na: Ljubljana, glavna pošta pošt. predal št. 135. Dobro investirana kupnina, pridelek krme obrestuje glavnico.

„KORANIT“ zajamčeno pravi asbestni škrilj za kritje streh.

KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne lomi in ne trga, je popolnoma siguren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežen, je boljši kakor vsi eterniti, je najboljša in najcenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravi.

Fran Hočevar

ŽIROVNICA, (Moste), Gorenjsko.

Stole,

trpežne in lepo izdelane, priporoča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Store p. Celju. Razpošila na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Landauer

prvovrsten, za dva konja na prodaj. Poizve se pri upravnštvu „Kmetovalca“.

Ekonom,

absolvent vinarske šole v Mariboru, z večletno prakso, oženjen, vešč v vseh panogah kmetijstva, išče primerne službe.

Ponudbe pod „Ekonom“ na upravo lista.

Verige,

električno varjene in patent ameriške, vseh debelosti, za vsakovrstne potrebe, poveznice za hlode, žlajdre, stranice, verige za govedo, za pse, za vodnjake, tudi po posebnem naročilu razpošila po železnici ali po pošti vsako množino.

L. Fürsager, Radovljica.

Dnevne tvorniške cene. Pri večjem odjemu in trgovcem popust.

Mlinarji!

Pristno in svežo švicarsko svilo prvovrstne znamke „Albert Wylder“, 24 in 32 cm široka volnena sita, pocinjeno žično tkanino, garantirano mlinsko kamenje za belo, zmesno in koruzno meljavo, gurt, peharčke, vilake itd. priporoča po najnižjih dnevnih cenah specialna trgovina za mlinoske potrebščine Čadež & Brear, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. — Zahtevajte cenike in ponudbo!

Lepo domače platno, izredno trpežno iz lanene preje izdeluje najceneje tkalnica „KROSNJA“, Ljubljana, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa.) Sprejema tudi laneno prelo v tkanje. Zamenja platno za predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

Blagostanje in napredek kmetovalca zavisi od njegovega znanja in umnosti.

Kmetovalec, ki se skuša poučiti, kako je treba delo pri kmetijstvu boljše izvajati, ta svoje žetve in prideleke lahko podvoji.

Pri tem njegovem stremljenju po izboljšanju svojega gospodarstva, mu nudi svojo pomoč

Delegacija proizvajalcev čilskega solitra

Miloša Velikog ulica v Beogradu,

ki vsakemu kmetovalcu nudi knjižice o umnem obdelovanju zemlje, o uspešnem gnojenju naših najvažnejših kulturnih rastlin, o pravilni uporabi hlevskega in umetnega gnoja.

Vse knjižice in letaka, ki jih je Delegacija izdala, dobi lahko vsak kmetovalec brezplačno od Delegacije ali od Kmetijske družbe v Ljubljani.

Modra galica

prvovrstna angleška 98/99 %,

žveplo

prvovrstno sicilijansko za vinogradnike se dobi v večjih in manjših količinah pri

„ZORA“ d. z o. z. LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.

Rudolf Wibmer in Karol Haerdttl gojišče trt, sadnega in gozdnega drevja d. z o. z. v PTUJU

dobavlja še od zaloge:

korenike: Riparia x Portalis, Solonis x Riparia 1616; požlahtnene: Tramiro, laški rizling, Slankemenska na Goethe, Riparia x Portalis, Solonis x Portalis 1616.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po 5% (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

HLODE

4-50 do 6 m dolge, 25 do 60 cm debele, plačam 200 kron nad dnevno ceno. Dobava do jeseni, polovica kupnine se plača v naprej. Ponudbe s ceno pod:

»EXPORT«

na Anončni zavod

DRAGO BESELJAK in drug,
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 5.

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

Stremite za tem,

„Kmetovalca“!

da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih.

30.000 nas je že v

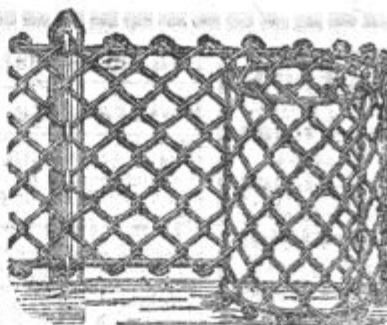
Kmetijski družbi,

pa bi nas bilo lahko

še enkrat več. Čim

več nas bo, več

bomo dosegli!

EVGEN IVANC, Sodružica Slovenija.

tovarna žičnih tkanin in pletenin, trgovina s sitarskim in lesenim blagom

Zahtevajte ponudbe in ilustrirani cenik brezplačno!

Lične in cenene žične mreže

pletene s stojem iz najboljših v ognju pocinkane žice za OGRAJE VRTOV IN DREVESNIC, vsakovrstne ŽIČNE TKANINE iz železne, pocinkane in medene žice za STROJE, MLINE IN OKNA, ELASTIČNE POSOJILNE MREŽE iz galvanizirane žice na lesenem okvirju v različnih velikostih, raznovrstna SITA, REŠETA in razne LESENE IZDELKE (suhorobo) za hišno in kuhinjsko uporabo izdeluje in dobavlja po najnižjih dnevnih cenah:

LJUDSKA POSOJILNICA

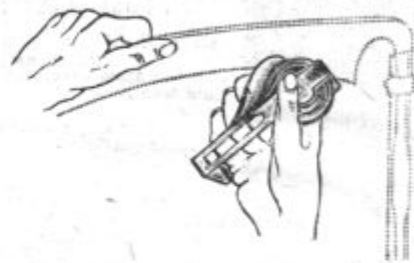
v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po

5%

„Satan“

najnovejša iznajdba namesto klepanja in brušenja kos. Najboljša svetovna kosa je „GORENJSKA KOSA“ zato rabite in zahtevajte to. Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tain — Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Gumi trakove

za cepljenje trt in druge potreščine za škopilnice priporočila trdka

Ign. Vok,

Ljubljana, Sodna ulica 7.

Podružnica:

Novo mesto, Glavni trg 72.

Poslušajte

Poslušajte

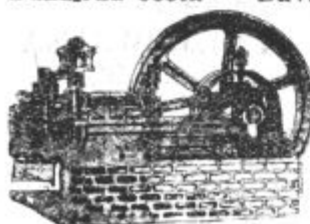
dobro in zapomni se si, da kupite radi velikanskega nakupa direktno iz največjih svetovnih tovarn, sukno, volno, cefir, platno, hlačevino, robce ter sploh vse manufakturno robo najceneje v veletrgovini

R. STERMECKI, CELJE,

Cenik zastoj.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslovlitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

CEMENT

Gips, strešna lepenka, karbolinej drvocement, vat prof, apno, izolacijsko lepenko, mavčne plošče, pravi Hatschek eternit itd. nudi po tovarniških cenah

„MATERIAL“

družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štey. 13.

Telefon 716. — Telefon 716

KOSE

prima avstrijski produkt, f

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d. Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“